

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XII. De causa desolationis, ac gratiæ sensibilis subtractionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAPUT XL

De pargatione Incipientium, quae desolationibus & tentationibus variis solet contingere.

Legend.
Ez.7. T5.
7. Biolo-
ghee.
Theolog.
Sola-
cap. 4. f.
& seqq.
Domini-
ni SS.
Trinita-
te qui
diffusus
hec ex-
ponit.

MIRA haec divina gratia afflentia ad tempus tantum homini conceditur a DEO, ut ea bene utreas, divino attractu atque rebus omnibus creatis viviter renuntiet. Sed quia spiritus noster ei plus justo tolerat cum propriate inherere, ac properat ejus imbecillitatem, vel imperfectionem in quamplurima vita labi, sepius autem fertur a DEO unde homo qui ante dies & locuples sibi videbatur, pauper remanet, nudus ac desolatus, ac DEO sic permittente, multis ac variis expostis temptationibus. Quare duobus potissimum mediis in purgatione incipientium clementissimis uitio DEUS; Primo, spiritualis cognitio, & sensibilis amoris & devotionis subtraktione, ubi se homo tam pauperem invenit & tepidam, derelictum a DEO ac desolatum, ac si nullum umquam saporem aut nouitiam de DEO receperisset, cum tamen paucis ante tam dives & opulentus exirent, in omnibus anima potius suavitate percellens & ardens amore. Secundo, Tentationum afflictionum breve permissione, de quibus filigilium divina inspirante gratia diceamus. Primo eas causas investigare conabimur, ob quas Deus hominem sensibili hac devotione, qua non parum ad divinae legis adimplitionem adjuvati videobas, expolier. Secundo, de multiplici temptationum genere, quibus Incipientes impugnati solet, ac de earam remedii dicemus.

CAPUT XII.

De causa desolationis, ac gratiae sensibilis subtraktionis.

MULTAE apud Patres hujus desolationis & derelictionis causae inveniuntur, quarum principias praesertim capite adducemus.

S. Bernardus Serm. de Cant. Ezechie, necessarium esse existimat spiritualibus afflictis cerebram hanc in eis gravem visitationem, & tentationis defoliationem probationem, viciplacidam, dum inquit: Est bona consolatio deesse salutem acerbum, sublatius peccati que separabant inter hominem & DEV. per DEI gratiam revivisces & bilarescet. In quo cum cœperit proficere, hoc est, pro vivere, necesse est, teneat scripturam, persecutionem patiatur, ut recessus gaudium vertatur in mororem, & dulcedo boni rix summis labiis attracta in amaritudinem commutetur, ita ut libeat dicere: Versa est cithara mea in luctum, & cantatio mea in plorationem. Ploras ergo amaritis amissam dulcedinem, quam prorsus fleverat admissum peccatorum amaritudinem; & hoc tandem facit, donec DEO misericordia consolatio reddit.

Et inferus addit haec verba: Cerebro itaque hujusmodi vicissitudinibus inter gratiae visitationem & tentationis probationem, in virtutem schola proficiens faciente, utique visitatione ne deficiat, tentatione ne superbiat; & tali tandem exercitu mandato oculo interiori statim adegit lux, cui fideliter inherere cupiens, sed corpore pressus non praetulens, ad seipsum nolens dolensque resiliit. Gistaco tamen aliquatenus quam dulcis est Dominus, eis etiam, cum ad sua redierit, in cordis palato retinet saporem, quo sit, ut jam

ipsum, non ipius quacumque bona desideret. Et haec charitas non querens quae sua sunt: haec facit filium non querentem suis, sed patrem diligenter.

Idem quoque Bernardus Serm. 21 in Cant. explicans illa verba Cant. 1. Trabe me post te, certe in odorem unguentorum tuorum; Disce, inquit, per hoc verbum, a me in spirituali exercitio duplex auxilium desuperferare, correptionem, & consolacionem. Altera foris exercet, altera visitat in te. Illa reprimit insolentiam, ista in fiduciam erigit. Illa operatur humilitatem, ista in pax etiam consolatur. Illa cautos, ista in devotio facit. Timorem Domini daret illa, ista ipsum timorem insufo temperat gaudio salutaris, sicut scriptum est: Laretur cor meum, ut timet nomen tuum: Psal. 85. Item Psal. 2. Servite dominum in timore, & exultate ei cum tremore. Trahatur, cum temptationibus & tribulationibus excrecerit. Carrimus, cum internis consolationibus & inspirationibus visitati, tamquam in suaveolentibus unguentis respiramus.

S. Diadochus Episcopus lib. de Perfectione spirituali, cap. 69. ut avana glorie virtus liberetur, docet id effici a DEO, dum inquit: Solet principio gratia luminis suo in multo sensu animam collustrare, processu vero certaminis, sepe mysteria suaciunt in anima divina contemplanti operantur, ut nos tunc quidem illos in vestigia dormiarum rerum, quas contemplanter immittat, velut ex ignorantia ad cognitionem vocatos; in medio vero certaminis, cognitionem nostram ab manus gloria cupiditate liberam servet. Oportet igitur dolere quidem moderare, quasi nos delectos quo summistores sumus, ac magis gloriae Domini subiecti letari vero opportune, sive bona exultantes. Ut enim nimis dolor animon in desperacionem & dissidentiam proicit, sic nimis letitia ad elevationem provocat; de his loquor, qui sunt adhuc pueri sensu. Inter illuminationem enim & delectationem interjecta est experientia, inter dolorem vero & letitiam spes; Expectans enim inquit, expectavi dominum, & intendi misericordiam eius: Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolations tue letificaverunt animam meam.

Idem Auct. cap. 90. properat nostram humanitatem id nobis a DEO fieri scribit, dicen: Igmar spiritus sanctus initio progressus spiritualis, si viri auctoritatem DEI servide annuit, annuit anima, ut dulcedinem divinam in omni sensu & plenitudine sentiat, quod posuit mens sanctorum laborum prensum perficiunt notitiam exactam cognoscere: hujus vero vivisci munera magnificientiam & amplitudinem diu deinceps nobis celat, ut quamvis ceteras virtutes omnes operentur, nihil prorsus nos esse existimemus, quia nondum sanctam charitatem tamquam habitus confirmatam habemus. Sic igitur spiritu odii demon tunc plus molestia animis pugilum spiritualium exhibet, irant eos quinque se amant, ad odium traducat, & usque ad osculum mortis ferunt odii altam deserat. Ex quo sit ut plus anima dolat, quod cum charitatem spiritualem alioquin in memoria seruat, non tamen posset in sensu eam adipisci, propter vacationem perfectissimorum laborum.

Cassianus tripartitam hujus ariditatis causam esse docet Col. 4. cap. 3: Tripartita a majoribus ratione nobis super hoc, quam dicitur, feceritatem anima, est traditum, aut enim de negligencia nostra, aut de impugnatione diaboli, aut de dispersione domini ac probatione descendit. Et de negligencia quidem, cum viatio nostro tempore precedente indifferenter nosmetipos & remissius exhibentes, & per ignoriam desitam noxiis cogitationibus pasti, terram cordis nostri spinas & tri-

triplex
caula ita-
licitatis
seu arid-
tatis anti-
mone-
gigentia
propria,

impugnatio
di boli,
& dispē-
fatio Do-
mini.

tribulos facimus germinare , quibus in ea pullulantibus , consequenter efficiuntur steriles , atque ab omnibus reddimur spiritu ali fructu & contemplatione deserti . De impugnatione vero diaboli , cùmetiam bonis nonnumquam studii dediti , callida subtilitate mentem nostram adversario penetrante , vel ignorantes ab op-timi intentionibus abstrahimus vel inviti.

Dilpen-sa-tionis
divina
duplex
etiam
causa af-signatur.

tribulus facimus germinare , quibus in ea pullulantibus , consequenter efficiuntur steriles , atque ab omnibus reddimur spiritu ali fructu & contemplatione deserti . De impugnatione vero diaboli , cùmetiam bonis nonnumquam studii dediti , callida subtilitate mentem nostram adversario penetrante , vel ignorantes ab op-timi intentionibus abstrahimus vel inviti.

Dilpen-sa-tionis
divina
duplex
etiam
causa af-signatur.

tribulus facimus germinare , quibus in ea pullulantibus , consequenter efficiuntur steriles , atque ab omnibus reddimur spiritu ali fructu & contemplatione deserti . De impugnatione vero diaboli , cùmetiam bonis nonnumquam studii dediti , callida subtilitate mentem nostram adversario penetrante , vel ignorantes ab op-timi intentionibus abstrahimus vel inviti.

Superbia
hujus
sterilitatis
est
causa.

Sanctus Iacobus Bernardinus gratia sub iactio-nem superbia attribuit Serm. 54. in Cant. dicens : Superbia inventa est in me , & Dominus declinavit in tra a servo factum ista sterilitas animae mee & devo-tionis inopia quam patior . Non compagin ad lacryma-queo , non sapit Psalmus , non legere liber , non orare delectat , meditaciones solit as non invenio . Vbi est illa inebriatio spiritus ? ubi mentis serenitas & gaudium , & pax in Spiritu sancto .

Eccl. pauli int. 13. : In veritate didici , nihil aequo effice esse ad gratiam promerendam , retinendam , recuperandam , quam si omni tempore coram DEO inve-niari non alium sapere , sed timere . Beatus homo qui semper est pavidus . Time ergo cùm arriserit gratia , timores in me cùm abierit , time cùm denuo revertetur . Hoc est semper pavidum esse . Succedamus vici simili in animo tres isti timores , secundum quod gratia vel adeisse dignat , vel offensa recedere , seu iterum placata redire sentierit . Cùm adeat time non digno operari ex ea . Videte (Apostolus inquit) ne in vacuum gratiam DEI recipiat . Quid si recesserit ? num multo magis tunc timendum est . Plane multo magis quia ubi deficit ibi gratia , deficit tu . Time ergo subtrahita gratia tamquam mox casu uscime & contremiscere , DEO tibi ut sensu trato . Time , quia reliqui te cufodiunt tua .

Nec dubites causam esse superbiam , etiam non appareat , etiam nihil tibi consciens ; quod enim tu nescis , scit DEUS ; & quia te iudicat , ipse est . Numquid quibumlibus dat gratiam , humili auferat dat am? Ergo argumentum superbie , privatio est gratiae : quamquam interdum subtrahitur gratia , sive retrahitur , non pro superbia qua jam est , sed qua futura est nisi subtrahatur . Habet hujus revidens documentum in Apostolo , qui stimulos carnis sua sustinebat invitus , non quia extolleretur , sed ne extolleretur . Sed sive jam existat , sive nondum , superbia ramenta semper et au-sa erit subtrahere gratia . Iam si gratia repropriata a reverentia , multo magis tunc timendum , ne forte contingat recidivam pati , iuxta illud in Evangelio : Ecce sanus facius es , vade , & iam amplius noli peccare , ne aliquid deteris tibi contingat . Audis , recidere quam incidere esse deteris : proinde excuscente periculo , invalefac et metus . Beatus es si cor tuum triplici isto timore repleveris , ut timeas quidem pro accepta gratia , amplius pro amissa , longe plus pro recuperata .

Hoc idem argumentum latissime prosecutus est D. Bonaventura Proces. 7. Relig. cap. 21. Quia sit ibi Scripticus Doctor , quare DEUS subtrahat bonis & studiois devotionis gratiam , maximè quando eam libenius haberent , & instantius querunt . Huic questioni responderemus , dicens : Post sunt quinque super hoc rationes assignari . PRIMA , habet tunc devotionem quād alio tempore , & magis confunditur in seipso . Sicut seculares plus confundantur , si in Pascha non communicant , cām solitum est communicare ceteros , quam coro reliquo tempore . SE-CUNDA , purgatio peccati , quia forte per alia exercitū minus purgatus est , vel aliqua habeat delicta , qua non recolit . Ut dignus accedit ad Eucharistiam , & amplius purgetur a peccatis , in hoc panitur , in quo magis dolet ; & qui dolor gravior , ed purgatio efficacior . & maxime , quia forte alio tempore minus studiose querit devotionis gratiam , vel oblatam negligentercepit , nec dignas pro eis gratias retulit , panitur modo in quo peccavit , ut tunc illa careat cum desiderat , quād ante neglexit cūm habere poterat . & cautor de cetero in hac parte fiat . TERTIA , ut ex hoc eruditior in gratia fiat , quid à DEO sit , non ab homine , cūm non potest homo pro voluntate sui arbitrii habere , sed DEUS qui dat ex se , quando vult infundit , & quando vult subtrahit , prout sibi placet . & prope accipienti judicat convenienter . Item , quia ex gratia sua dat , non pro merito hominis : qui si daret semper cūm queritur , & non daret nisi queratur , putare ut eam tandem dare secundum meritum requirentium , & non secundum gratia liber alitatem . Ideo quandoque studiose querentibus negat ex iustitia , & non querentibus quandoque dat ex gratia .

Doctri-na
na am-
adver-tenda.
Tertia
duo
con-
tum
tum
du-
ma-
ple-
lat
rei
do
pa
ri
ej
el
li
Quid
nos do-

Due enim sunt tentationes devotorum scilicet con-fuerat , maxime novis & imperficiis , hec statio & elati-tio : habens enim se p̄ an à DEO sit talia gratia , ut homo per se sibi motus à suo contumaciam ; & effe-satis importuna tentatio . Aliquando etiam videtur homini , quid forte possit esse demonis illatio , & si per-plexior , quid quandoque studium devotionis cogitat omnino postponere , & simpliciter vocaliter orationibus & actionibus suū intentus esse , quasi in illis se-secutus , quam in studio interne devotionis : & hoc pricipue patitur , cūm devotionis gratia subtrahitur , & sic duplicitate tribulatur , de subtraktione gratiae . & de hec stione , si fuerit à DEO gratia , quam habebat . Sic Discipuli , ante plenam scilicet immixtionem , se-racillabant in fide Christi , dum modo visus miraculū eius & excellenti doctrina , credebant eum esse verum Filiū DEI ; modo , visus ejus passionibus pro nobis suscep-tus , titubantes habebant sic ut ex p̄asso . antea quād certi essent de ejus resurrectione , dixerunt : Nos autem sperabamus quid ipse esset redemptor Irael . Quasi dicentes : Ab hac p̄e frustrati sumus . Sic & post resurrectionem suam viso eo gaudebant , & dubitabant , donec per multa argumenta de veritate ejus certificari sunt , maximè post ascensionem ipsius , & spiri-tus sancti emissionem .

Ita & devoti Christi fideles modo gaudent de con-solatione interna gratiae , modo dubitant & tristantur . Ideo varie operatu in eis Spiritus sanctus , nunc illo modo , postea alio modo : iam insinuat ei consolationem , & iam subtrahit , donec pluribus indicis experientur veritatem & utilitatem sue visitationum . Praesente gratia gaudent de consolatione , & securi sunt de veritate ; absente ea , utrinque numeri solatio ca-rent . Sapientia autem in die malorum non immemo-studet esse bonorum , quorum recordatio revocat eum à pusilli animitate spiritus & tempestate . Et hoc valet ipsi-con-

contra istam primam tentationem hestitationis. Rursum in die bonorum non immemor studeat esse malorum, per qua humiliatur, & timore ab elationis ru more comprimatur, & sic secunda tentatio sanetur. Extolluntur vero devoti quadrupliciter quia aut gloriantur se devotionis gratiam precedentibus studiis & laboribus meruisse; aut pro ceteris, quibus gratiam non videntur habere, se a DEO dilectos; aut majorum sibi gratiam esse datum, quam tamen sit in veritate aut se melius scire uti, & gravius recipere, & fructuosius impendere, & minus negligere quam alijs, qui simile donum gratia acepissent. Contra priorem tentationem hestitationis valet constans fiducia creditus quod a DEO sit ista gratia, & diligens consideratio ipsius gratiae. Si semper sit motus eius ad bonum tantum, & humilis consolatio, vel consultatio super illa, apud aliquem peritum, & exercitatum in talibus, & prompta voluntas acquiscendi qualiter in gratia debet se habere, & supplex oratio ad DEV. ne permitat hominem decipi a sensu proprio, vel spiritu alieno. Contra alteram tentationem elationis, valet diligens cognitio proprie indigentias, & reponi, & negligenter, & ingratitudinis, & inanis glorie. & timida expeditio reddenda rationis de gratia collata & neglecta, & parvula suspicatio subrabbendae gratiae & derelictionis a DEO propter vitia praenotata: quia tandem causa correctionis tolerata sunt & inveniuntur, & studiosa consideratio aliorum, qui in gratia, in virtutibus, & in omnibus boni studiis incomparabiliter nos praecellunt.

QUARTA ratio devotionis subralla, cum quandoque studiosus queritur, quia disquando ex impenso cordis conatus libertas menti obtruit, dum quasi per violentiam extorsione accelerat affectum devotionis exprimeret, & si non iuxta desiderium cordi statim poneat elicere gratiam questam, contristetur, & amplius ex hoc induatur, & quo impetus suis cupit se ad devotionem cogere, minus proficit. & amplius arescit: sicut qui horum in corpore, vel ovis in praelubido & vehementer comprimit, liquor magis turbidus & insipide fluit, quam si paulatim & moderatim compresceret. Quia enim liberius, eo pinguis est affectus devotionis. Ideo alio tempore saepe est homo devotior, quia tunc spiritus sua libertati relitus se sponte elevat in sublime. Violenta namque accelerationis spiritum prefocat in corpore: morosa autem respiratione, cor dus refrigeratur est. **QUINTA** ratio potest esse meritorum majorum gratiae & gloria, dum desiderium non adimplenum affligendo purgat animam, & patientia de consolationis. & humilis sufferentia maioris quasi lumen reddit animam clarorem & magis suscepibilem splendoris scilicet divinum, & amplius gratia gloriose capacem: vultus enim DEI & fulgor claritatis DEI non omnibus equaliter semper fulget, sed quanto priuori est anima, & a vita liberior, magis capax incis est & illuminacionis desuper effluentis; sicut vitrum clarum vel metallum bene lumenat & politum aliud luminis amplius recipit & splendidae efficitur. Quia igitur afflictio lima est anima, quia rubiginem vitiorum avertit, vel deterret peccato, quod sit a obscuro are radios divini lumens & suorum velut obex anima excluserat, lucem gratiae recuperet; purgat DEV'S alio quando corda devotorum per suauitatem illius consolationis, cuius carensia maxima estis afflictio, ut sic purgati aptiores sicut abundantioris gratiae percipiende in presenti, & gloria in futuro, etiam se hanc afflictionem specialius cuique merito non contraxit.

His rationibus addit aliam idem S. Doctor Proces. 4. Relig. 6. 10. dicens: Tria autem discimus in Thoma à Iste. Op. Tom. II.

subtractione consolationis interna, scilicet de minimis ceat in beneficio gratias agere, & minimas quilibet culpas lenire & negligenter timere vel evare, & adversa queque consolationis patienter tolerare. De opulentia mensa multa rationis, inquit aliquando aliqua decadunt frusta, si homo si beatificia DEI sine debita gratiarum actione praeferit, plurima gratias sponte oblatas negligit opere exercere, plurima parva reputat que magna sunt, plurima nec agnoscat; sed his omnibus subtractis, sicut vir videns paupertatem suam, recolit quantum prius habuit, que potuit habere, que jam non habet, & sicut mendicus samelius modicam bucellam gratiam accipit, & studiouse colligit fragmenta, qui prius delicat a ferula parvit fecit. Colligit fragmenta ne perirent.

His divinis gratiae subtractionis causis possimus etiam breviter alias annumerare. Prima, DEUM ex amorola quadam indignatione calidando subtrahere amicos suis hanc devotionis gratiam. Est enim divinus amor maximo zelo plenus, quae non potest sustinere, quod anima extra DEUM per regnum aliquo afficiatur amore, aut in aliqua causa sua inordinatè quiccat; quia tunc si indicium aliquid, hojus peregini amoris praesentiar, tunc ostendens indignationem quam habet, abscondit se ab animis aspectu, ut eum melius ipsa suam culpam agnoscat.

Secunda causa derelictionis illa est, ut anima agnoscat gratiam non propriis meritis, non jure hereditatis, ita quia propriam aut permanenter possidere, sed ad tempus & pro DEI beneficio sibi liberaliter concedi, & ita parata sit & gratiam abundare, & penetrari patitur egregius Bernardus Serm. 21. in Cant. his verbis docet: Vide me illicum qui in spiritu ambulat, nequaquam permanere in uno statu, nec eadem semper facilitate proficeret, & quod non sit in homine via ipsius, sed quemadmodum ei Spiritus moderator prout vult dispensat, nunc segniss, nunc alacrius, que retro sunt oblivisci, & ad interiora fere extenderet. Puto quod hoc ipsum si attenditis, vestra vobis experientia intus responderet, quod ego fors loquer. Ergo cum te corpore, accedias, vel tadio affectu sentias, noli propere a dissipare, aut desistere a studio spirituali, sed juventus require manum, trahit et obseruant sponsa exemplo, donec deinde suscitante gratia factus promptior alacrius curias, & dicas: Viam mandatorum tuorum cucurit, cum dilatasti cor meum. Sic autem quandiu adegit gratia, delectare in ea, ut non te existimes donum DEI jure hereditario posse rezitare vel desit securus de eo, quasi nunquam perdere posse ne suavit, cum sorte retraheret manum, & subtraxeret donum, tu animo concidas, & tristior quam oportet sis.

Denique, ne dixeris in abundantia tua. Non mordabor in eternum; ne etiam illud quod sequitur dicere cum genua quidem cogaris: Avertisti faciem tuam a me, & factio sum conturbatus. Cor meum potius (si sapientia) per confitit sapientia in die malorum non immemor esse donorum, ut que in die bonorum non immemor esse malorum. Ergo in die virtutis tuae noli esse securus, sed clama ad DEV. cum Propheteta, & dic: Cum defecerit virtus mea, ne derelinquistis me. Porro in tempore tentationis consolare, & dixi cum sponsa: Trahe me postea in odore angustiorum mortuum curremus. Sic te non deseret spes in tempore malo, nec in bono prvidentia deerit: eru, inter adversa & prospera mutantibus temporum tenens quandam aeternitatu imaginem. Vtique hanc inviolabilem & inconcussum conservans anima qualitatib; benedicens Domini in omnem tempore, proindeq; vendicans tibi, & in hujus morte

bilis facili dubiis eventibus, certisque defectibus permanentibus quodammodo incommutabilitatis statum, dum te cōperū renovare & reformare in insigne illud antiquum similitudinis eterni DEI, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Quippe sicut ipse est, ita & tu eris in hoc mundo, nec in adversis timidis, nec in prospere.

Tertia causa, quia cū natura interdum nimis debilitetur per sensibilem devotionem atque amorem, prīcipue quando influxus Spīritus sancti est valde violens, & ex alia parte homo est valde sollicitus ut satisfaciat influentia gratia; tunc necesse est, nī magna prudētia regatur, naturam debilitari & laedi, praeletim circa cor, ubi desideriorum imperiū vitalem sanguinem cordis magis facit ebullire. Quare Spīritus sanctos tunc moderatur imperiū & ardorem divinae influentiae, ut natura integrē refocilletur, & ierūm confortata hilarior ad novam Spīritus sancti influentiam suiciendam reddatur.

Quarta & ultima causa, ut homo experientia ipsa p̄cibet, an ad tantam strenuitatem profecti, quod carere sciat sensibili & spirituali consolacione, & DEO suis expensis amore que nudo servire.

C A P V T XIII.

De tentationibus que ex gratia sensibilis subtractione incipientibus evire solet.

Vid.B. **N**ON solum DEUS Incipientibus spiritualis gratiae influxum subtrahit, verū etiam non raro eos exponit omni tentationum generi, dengando etiam eis auxilia sensibilia (ut na dicam) ad sustinendum, quamvis protectione & gratia sua secretā non delituantur. Sunt igitur aliquando horum tentationes ineffabiles, & de rebus ita turbibus & obscuris, quales ipsi numquam cogitarent. Exponuntur præterea tentationibus aliis diaboliciis, obstinationis iniquam, blasphemie, infernali inuidentia, odii DEI, & similiū; de quibus vix aliquando crederes Christianum aliquem tenet posse. Sed ut aliquam seriem in referendis his tentationibus teneamus, ea non incommode possumus ad septem spiritualia via redacte: nam in primis inventur in his tam tempore affluentia gratiae, quam illius ablentia superbia spiritualis, fornicatio, avaritia, invidia, acedia, ita, & denique gula. De quibus suo ordine dicemus, dictū deinde de vi ac efficacia, qua dæmon tentare solet hujusmodi homines.

In primis, spirituali superbia sunt pleni hujusmodi homines, cū ceteros simili gratia affluentes temere despiciunt, ac propterea, cū ob proprios defectus & virtus propria in seipso confundi reculant, sed in omnibus libi parcere, se palpare & excusare, neque umquam illa in re succumbere volunt. Inde etiam evenire solet superbia haec inflata hominibus, ut platiibus, ne dum inutilibus, sed etiam noxiis verbis ad se excusandum utantur, & ad omnia velim satisfacere, quasi ipsi in omnibus essent impeccabiles.

Spirituali etiam fornicatione sive luxuria fordanur. Voco spiritualē fornicationem, cū quis seipso immōdice querit, multoq; cum defiderio ad sensibilia devoīōnis affluētūm inhibat, cupi que perpetuō suo arbitrio pasci, ac libertati relinqui, ut nemo ipsum austi corrīpere, ne labo-

re in debitum exequi cogatur, semperque in privatis quibusdam ac singulatibus, quas ipse libi elegit, p̄cibis ac exercitiis permane queat. Cū vero in his non potest desiderata dulcedine positi, totus perturbatur, ac malè habet, si que impatiens etiam in rebus modicis que illi accidunt; ac queritur gravia damna & graves tentationes sustinet, quando pace tua intus pro suo volo ac delectatione fruī non potest.

Spiritualis vero avaritia illa est, dum quis plura semper appetit, quamlibet sibi in hōjsa peregrinatiois itinere necessaria sunt. Cur autem plura secum peregrinus in via deferre velit, quam quibus ad propria commode emere queat? Quare licet in exteriori paupertate ingens macula sit, aliquid ultra necessaria appetere, ita in interiori spīritus pauperitate. Velle semper sensibili gratia abundare, vel abundantiore ea, quam necessaria est ad æternā vita executionem, labere, proprietas aut avaritia spiritualis est.

Quarò, in spiritualis etiam gula virium incurrit, qui gratiae & sensibili devotioni ita adherent, ut semper vellent ejus abundantia inebriari & absorberi, adeoque gulosis sunt dulcedine illa, qua quotidie perfruuntur, ut se nulla alia re velint occupare, neque propriis obligationibus studere, nec demum adducere, quonodo libipis mori debeat, & virtutes comparare, aut divinam voluntatem cognoscere ad eas exequandam, in quibus vera perficio consistit, sed potius paulatim requiem & consolationem tam in sensibili devotione constituant. Unde fit, ut quotidie magis gulosi, immortificati, ac DEO minus accepit evadant.

Ita præterea, absente gratia sensibili, afficiuntur, facilique negotio in alios excedunt, ac aliquando non solum verbi, sed etiam operibus graviter offendunt. Ad absentiam quoque amoris & devotionis sensibilis aliquando magnam accidit & pusillanimitatem incurrit, ita ut vix libi ullam ad debita obsequia peragenda vim inficiat, aliquando contra DEUM muturantes, quod tam dura servitia, etiam alli dua, ab eis requirat.

Ac demum in vīda labe non carent, si alios videant majori & pleniori gratia abundare, vel sanctiores illis apud homines existimari.

Hujusmodi igitur tentationes, & si que alia sunt (hinc autem plurimæ, de quibus cap. sequenti) tanta vi ac violentia hominem desolatum impugnare solet, ut ei videatur clare in eas consentire. Nam quamvis in superiori parte intellectus & voluntatis aliquam tenuant resistentiam & contrarietatem, adeo tamen obiebantur pressuris quibus opprimuntur, ut nullam etiam in parte superiori resistentiam animadvertere valeant: ignorant enim ob defectum lucis, hanc angustiam cordisque pressuram omnino provenire ex persona, quam in superiori mentis parte contrivit tentationem habent, quamvis alias homo inferior penitus consentire videatur. Cujus rei ea est conjectura manifesta, quia si omnes vires antitentationi consentirent, illum cōfīrūm, aut pressuram minime sentirent; in dō potius ad graviora peccata, maximē ad carnis oblationes & commodity, declinarent: à natura enim in istum est omnibus in tribulatione constitutis, exteriorēm consolationē liberer querere, nisi à Spīritu sancto protegantur. Solet autem DEUS hujusmodi perplexitate Eleos & amicos suos probare, quia considerans illos nulla adyutitate, aut tribula-

tio.

tione, quant
rea aut con
per DEU
mūli dom
num contra
peccatum;
ribus occ
pargari pe
Inverdu
rom violo
qui eis affi
moltū a
DEUM
impuls
dē latian
giur qu
subtabi
nem re
tionib
recup
rituali
impais
spiratio
com
poliū;
do ten
mz vi
resist
te sibi
ox his
ratio,
invide
nare
mmic
venia
malit
spīci
fenc
caus
illa b
gra
lia, i
vati
tior
me
Na
na
tia
ma
pa
lu
D
fa
x

Confus
lend.
ste Ph
lipp. I.